

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRATIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarife
şi învolak.

Manuscrisele nu se în-
napoiak.

Sol non occidat.

Orice om civilizată și mai ales orice ființă cultă poate condamna războiul, dar nici omul cult nici cel necult, ori cât nici unul nici altul nu l'ar dori, nu-l poate înăbuși.

Războiera e o calitate înăscută ființei, fără deosebire de specie; războiul își are motivul de subsistență în însăși firea ființei sau mai bine în instinctul de conservare al acesteia. În consecință suntem siliți cu toată durerea pe care ni-o impune civilizația să stabilim un straniu adevăr: războiul bazându-se pe instinctul de conservare și fiind astfel concrescut cu ființa însăși el nu va dispărea niciodată. Războiul a fost, este și va fi atâta vreme cât va exista ființa. O picătură de apă din ocean dacă ai supune-o unei analize, ai vedea ș'acolo mii de ființe încăierate în cea mai îndârjită luptă.

Și ce-i mai rău, e că în războiera asta învinge de cele mai multe ori cel mai tare, căci natura autoritară și brutală are lipsă în prima linie de forță, de energia celui mai tare. Pe aceasta o protejează în detrimentul și spre nenorocirea celui mai slab, care astfel e condamnat la pierdere, pentru că din cenușa lui să se aprovizioneze tot cel mai tare.

Spre norocul celui mai slab și cu concursul chiar al naturii — nu concurs mecanic — care nu poate lăsa să se piardă nimic în lumea ei, pe deasupra unui materialism brutal s'au ridicat anumite puteri, anumite energii, cari se par că n'au nimic cu legile prea autoritare și brutale ale naturii propriu zise, ci cari stabilind o nouă lume de validitate pentru ființă, au făcut loc de popas și pe seama celui slab, mai ales pe seama acestuia, în sânul acestei lumi.

O despărțire s'a făcut între trup și suflet. Nu o prăpastie, dar o clasificare: materie și spirit, trup și suflet, pământ și cer, spaț și înfinit, moarte și eternitate.

Adevărul și dreptatea s'au ridicat ca forțe imperative cărora, oricât ar birui cel tare, trebuie să li-se supună și el și cari protejează în todeauna pe cel slab. Acele două elemente se constituie adeseori în armele celui slab cu cari acesta se apără și cu cari învinge orice forță brutală. Din ele a răsărit raza soarelui care luminează pretutinde-

nea, care nu se stinge pentru nimeni, nici pentru cel tinăr, nici pentru cel bătrân, nici pentru cel liber, nici pentru sclav, nici pentru cel tare, nici pentru cel slab, nici pentru cel clar văzător, nici pentru cel orb, căci această rază e lumina însăși atotputernică, todeauna biruitoare și care pătrunde în toate locurile în toată nemărginirea Universului. *Lux non occidat in aeternum* (I. M. Guyau).

Cu ajutorul ei orbul din naștere a lui Corolenco răuște să înfrângă destinul, să subjuge viața, să robească pe cei tari, să cuce rească iubirea și să trăiască de dragul unei meniri, pentru binele lumii și pentru ușurarea sufletului.

Grație acestei lumini, omul care ar avea toate motivele de a se constitui în cel mai îndârjit pesimist ca orice Schopenhauer — și a stabilit în sufletul său, în tainița inimii sale o comoră care îi dă puțința ca să se avânte cu ușurință peste toate turburile valuri ale Styxului și să cucerească împărăția vieții eterne făcându-se stăpân peste ea. Acest maxim de forțe cari toate închiagă aceea ce se numește *speranță* delătură cu o energie de neînvinștoare toate piedecile, pe cari materia brutală le-a pus în calea omului și-l face să iubească tot mai mult lumea și să îmbrace într'o ademinitoare haină aceea ce se numește *viitorul* pe care măsurându-l cu capitalul de esperiție trecute îl vede todeauna mai frumos, surizător, izvor de îndreptare, de fericire.

Să și incede deci lacrimile cei cari plâng astăzi. Materialismul care nu poate fi înăbușit își face ravagiile sale. Dar peste valurile de sânge cari se revarsă astăzi peste câmpiile mănoase, deasupra încercării înfricoșate suride raza soarelui, lumina ei atinge inima suferindă și'n răsrângerea ei grăbită se înalță cucernica speranță a îndreptării. Ochiul caută prin perdeaua de lacrimi să deslușească rostul zilei de mâine, viitorul. Spre el aleargă caldă dorință de mai bine, o rugă aleargă spre cer. Nu se poate să nu triumfe așteptarea lui. Adevărul e doar razimul celor suferinzi, dreptatea e sprijinul celor slabi. Ele vor învinge, vor triumfa asupra tuturor acelor cari le stau în cale. Dacă n'ar fi fost odată cenușe, nu s'ar fi putut zice, că pasărea Foenix a înviat din cenușa proprie. Din ce nușă de azi, din mormanele de scrum, cari învăluie astăzi pământul

se va desprinde lumina care va topi ghița din suflete, se va ridica triumfător soarele, căci el nici-odată nu se stinge. „Sol non occidat.“ Și chiar dacă el s'ar părea că alunecă vreodată în neant, el se va reface din nou — din lumină. Căci: „Lux non occidat in aeternum“.

Aceasta e mângăerea celor mici, e nădejdea celor slabi, e viața care nu se stinge, care triumfează prin moartea însăși. Acesta e eternul optimism care niciodată n'a fost delăturat, nici odată învins, nici-odată stărpit, ci care luminează și va lumina ca o făclie nestinsă lumile Universului.

Spectrul foametei...

Scritoarea maghiară M. Bokor S. dă în ziarul „Alkotmány“ din Budapesta următoarele impresii din capitala Ungariei, țara cea avută în grânare, ca și Canaanul în miero:

Războiul îi învață pe om să se roage...

Ziua de 1 Martie 1915 e data memorabilă, când în Budapesta n'a fost pâine o zi întreagă. Oare vom mai avea astfel de zile?... De știut nu putem ști, ne putem însă aștepta la ele, dar putem și nădăjdi, că nu. Cine știe... Ce fețe întrebătoare, pline de neîncredere și mirate vor face nepoții noștri, copiii unei epoci mai culte, mai îmbelșugate și mai pretentioase, când le vom povesti despre aceste zile negre. Și cât de sever și cu câtă seriozitate le vom putea da atunci sfatul:

— Copii, rugați-vă pentru pâinea cea de toate zilele! Căci e destul un singur gest al Domnului — și o întreagă cultură, pe care noi o credem atât de perfectă, toate nădejdiile de-ași putea câștiga în tihna traiului vieții, devin ca și când nici n'ar fi fost! Nu vă încredeți copii, nu vă încredeți în nici o putere omenească, ci numai în El singur!

În prima zi de primăvară alui Martie, în ziua aspră, înghețată, înfrigurată a dispărut pâinea din Budapesta. Cine a avut faină, acela a putut să-și coacă orice, pâine, colaci și prăjituri, dacă l'a lăsat inima. Și'n cofetării se putea căpăta lângă cafeaua cu spumă bricoche-ul moale, plin de ochiuri și prăjiturile cu unt. Ba și omul sărac și-a putut coace pâinea acasă, în cuptorul lui. Adevărata mizerie s'a năpustit în ziua aceea numai asupra acolora, cari în general sunt avizați în Budapesta la pâinea brutarilor, la pâinea aceea cleioasă, neagră și totuși atât de scumpă. Și cine sunt aceștia? Nu sunt numai femeile comode, iubitoare de trândăvie; și nu sunt nici numai cei ce iau masa prin restaurante; nu sunt

nici numai studenții, cari cineză mezeluri și nici numai burlacii. O întreagă armată de familii din Budapesta e avizată — ca să întrebuințeze stilul ziaristic — »nu din propria vină, la pâinea brutarilor.

Nu-și poate coace pâine femeia lucrătoare prin fabrici, care ziua întreagă, din zori și până'n seară, lucrează prin străini și nu-și poate bate capul cu căsnicia.

Nu-și poate coace pâine spălătoreasa, care umbliă din casă'n casă, își târjește viața prin suteranele pline de aburii, ce te înecă, întocmai ca un lucrător de mine, și care și dacă căpăta o bucată de pâine dela masa străinilor, n'are totuși ce da copiilor de-acasă, cari ar mâuca și ei ceva. Nu se pot îngriji de pâine femeile lucrătoare cu ziua și nici femeile — îngrijitoare ori cât de bune menajere ar fi, — căci doar aceste trebuie să facă totul pentru îngrijirea caselor altora, muncind din zori și până'n seară.

Ba nu-și pot coace pâine multe dintre femeile din clasele inteligente; nu-și poate coace pâine învățătoarea, nu-și poate coace pâine femeia aplicată într'un oficiu, a cărei singură servitoare — dacă o are — e și așa estrem de ocupată cu lucrul de casă și cu îngrijirea copiilor.

În fine: în timpul din urmă nu-și poate coace pâine întreagă lumea aceea de familii simple sărace, cărora nu le-au permis împrejurările, ca să se îngrijească la vremea sa de un anumit prisos de faină. Aceste familii nu și-ar putea coace pâine, chiar și dacă ar fi obișnuit în vremuri normale să-și coacă acasă pâine, acum n'ar mai putea-o face, căci dela o vreme încoace pentru a mai putea căpăta faină, chiar și pe bani, trebuie să porți un întreg războiu universal, bineînțeles de un calibru mai mic.

Iată deci marea și numeroasa familie, care-și primește pâinea de toate zilele de prin prăvăliile brutarilor... Și familia aceasta mare, înzădar a umblat după pâine în ziua de 1 Martie.

Scritoarea acestor rânduri a ceretat multe brutării în această zi. Era trist de interesant să vezi, cum umblau toți din prăvălie'n prăvălie, doar'ar putea da cumva de pâine.

Căți oameni vor fi fost în această seară în Budapesta, cari erau avizați la »pâine cumpărată«, căți tați de familie obosiți de munca omorătoare de peste zi și căți copii nevinovați, dornici de-a-și alina toamea, nu se vor fi culcat flămânzi în această tristă seară... S'au culcat flămânzi, deoare-ce fără pâine n'ajunge nimic nici cel mai bogat ospăț, dar cei mai mulți s'au culcat flămânzi,

deoare-ce și așa nu le-ar fi fost altceva cina, decât »pâine de patru«, ori cel mult o jumătate de kilogram...

... Intră într'o prăvălie pompoasă o fată curățică, bine îmbrăcată.

— O pâine de săcară, vă rog!
Calfa zîmbește cu blândetă:
— În prăvălii nu se mai vinde pâine, ci numai la brutării, — îi esplică apoi dânsul cu o mică nuansă de împuțare disprețuitoare în glas.

Fata merge mai departe: de pe fața-i gânditoare și de pe privirile-i obosite se vede, că e mai umblat dânsa încă prin multe prăvălii... Poate va fi fost vre-o învățătoare, care după amiază dădea oare și numai seara îi ajungea vremea, ca să se mai îngrijească și de pâine. Astăseară nu va avea deci pâine; — cel mult dacă va flămânzi și mai bine fugind înzădar din-coaci încolo, doar' doar' de va găsi o bucată de pâine.

Vine un băiat mic, murdar. Își întinde mâna pe cleanță, deschide ușa:

— Pâine? — întreabă dânsul cu deznădejde în glas, așteptându-se dinainte la răspuns.

— Nu-i.

Vorbă mică, vorbă zdrobitoare. Băiatul trece mai departe. Se vede, că vrea să plângă. Mai intră în câteva prăvălii, tot mai fricos, tot mai neajutorat. Sărmanul, are să meargă acasă și acasă îl vor bate, zicând, că n'a fost destul de isteț. Mamă-sa apoi — spălătoreasa, sau lucrătoreasa în fabrici — își va lua apoi dânsa pe umeri bismama cea mare și va umbla întreg jurul după pâine. Va sosi apoi acasă ruptă de oboseală și înădușită, — doar a lucrat toată ziua! — și-și va aștepta tremurând bărbatul, care n'are s'o creadă, după cum nu l'a crezut nici ea băiatului.

... Cum, nu-i pâine?... Nici pe bani? Asta întâi adevăr e de necrezut!

În brutărie stă după teșghia o domnișoară frumos pieptănată. Înaintea ei stau coșurile; la spate-i dulapurile de sticlă... O golătate tristă... Numai acum se poate vedea întâi adevăr, cât de pretinoase erau mai înainte brutăriile, cu pâinile lor coajoase, umflate, și de o culoare roză-brunetă... Brutăriile cu jimbile proaspete și cu cornurile pretinoase, a căror volum s'a micșorat, ce e drept demult, dar cine ar fi crezut, că odată totuși vor dispărea cu totul?... Acum li-e locul gol și rece; — numai câteva prăjituri de tee uscate-cremene stau triste retrase într'un colț...

În fiecare clipă deschide cineva ușa:

— Pâine...

Nici nu mai are vreme să mai

Mama.

Lui Valer.

Povestea să petrece în Polonia? Într'o vale pe unde trecuse flagelul războiului, lăsând negre ruine și mormane de cenușă în locul albelor căsuțe și a florilor.

O văduvă, a cărei gospodărie fusese distrusă de Ruși spre a o pedepsi, fiindcă fiul ei luase armele pentru patrie, locuia printre ruine, într'un mic bordeiu, pe care civilizația îi lăsase și al cărui mobilier se compunea din câteva scaune de lemn și un mic paravan, care despărțea în două mizerabilul refugiu.

Trei zile s'au scurs dela trecerea hordelor incendiare, când apărură fiul văduvei; ei sosi cu pușca pe spate și stătu cu inima strânsă de durere în fața acelei triste priveliști de devastare. E liniștea haosului și a morții. Soarele, la apus, dispărea aruncând ultimele-i raze de foc.

— Mamă, — strigă tinărul polon. Văduva leși din bordeiu.

— Mamă, sermana mea mamă! —

și o îmbrățișează, o strânge la pieptul său, o mângăie, o sărută...

Apoi cu pumnii străoși, cu ochii fulgărători, strigă:

— Ah, tâlharii!

— Taci, — zise văduva cu un gest rugător, și-și aruncă privirea îngrijorată spre paravan.

Tinărul polon urmări această privire, și întrebă:

— E cineva, mamă?

— Da, fiul meu.

— Cine?

Sărmana femeie ezită puțin, apoi murmură:

— Un Rus!

Polonul făcu un pas înapoi, mâna îi strânse cu putere pușca și întrebă cu o voce plină de surprindere și indignare:

— Un Rus aci?... Unul dintre acei sălbatici?... Dar e cu puțință?...

Și izbucni în hohote de râs. Cu mâna pe pușcă, cu degetul pe trăgaci, Polonul se aruncă spre paravan, grăbindu-se să omore fără milă pe dușmanul ce-l căzușe în ghiare.

Dar văduva îi așină calea.

— Ascultă!, e aproape să moară... El a venit aici rănit... murind... E aproape un copil... vrâsta ta... M'am gândit la tine și l'am luat?

— După ce ne-au aprins casa, ori înainte?

— După... oprește-te! Biblia ne spune, că cu cât mai mult rău ne-ar face dușmanii noștri, cu atât mai mult trebuie să le iertăm lor!

Tinărul polon căzu pe un scaun și cu ochii plecați — să gândească. Mamă-sa vedea, că o luptă se dă în el, o luptă mai puternică decât aceea, pe care o reputase pe câmpuri, în fața dușmanului.

Ea urmărea cu neliniște turburarea lui; lupta fu lungă. În fine, mâna îi slăbi, pușca căzu jos și tinărul polon spuse cu simplitate:

— Ai făcut bine, mamă!

Apoi se ridică cu greutate și se îndreptă în vârfurile picioarelor spre paravan.

Nici un zgomot. Văduva așteaptă și se gândește la o mamă departe, care suferă ca și ea...

Ce vină are micul Rus, dacă l-au

încercat de arme și l-au trimis să moară departe de patrie?...

De-odată auzi un gemet, ca o suflare. Fiul ei reapără.

— Mamă, un pșhar cu apă.

Ea îl aduse repede. Tinărul polon se întoarse îndărăptul paravanului, se aplecă spre rănit, îi udă fruntea cu iubire și-l rugă să bea murmurând:

— Sărmane copil!...

Tinărul rus are o scurtă și trecătoare redeșteptare. Deschide ochii, mărită de friguri și de apropierea morții, contempează lung, ca în vis, pe tinărul Polon, contra căruia fusese armat și care se afla în genunchi în fața agoniei sale. Și capul îi căzu îndără, pe când buzele-i murmurau ultimul cuvânt:

— Iertare!...

Mama polonă privia mișcată. Lacrimi mari curgeau pe față ei consumată de suferințe.

Iar unde-va, departe, pe o mamă rusă o podidesc fără veste lacrimile...

Valentin.

Generalul Hindenburg și lacurile mazarice.

Între generalii comandanți, cari s'au distinși în războiul actual, ocupă, fără îndoială, un loc de frunte generalul Hindenburg, care a reputat la lacurile mazarice cunoscutele victorii asupra Rușilor.

Generalul Hindenburg — după cum scriu foile germane — și-a închinat întreaga viață studiului lacurilor mazarice din punctul de vedere militar. Acest studiu i-a devenit scopul vieții sale, așa zicând ideea lui tică. În Prusia ostică din sus de linia Königsberg-Hindenburg se află un teritoriu, care pe hartă reprezintă un triunghi. Teritoriul acesta cercurile militare germane de mult timp l-au considerat ca un »triunghi pierdut« fiindcă întotdeauna au crezut, că această parte de țară într'un caz de războiu nu se poate apăra militar.

Cu puțin înainte de erumperea războiului s'au publicat articole în ziarele din partea locului, în cari se spune, că proprietatea de pământ pe te-

zică „vă rog“, deoarece domnișoara își clatină capul cu demnitate :

- Nu vă pot servi...
- Dar mâine?
- Nu știu....

Se adunase o întreagă ceată în prăvălie; toți își roteau privirile împrejur, pândesc, caută, miroasă bănuțori. Unul descopere într'un dulap înfundat cu sticlă o bucată de pâine de săcară. Toți se reped într'acolo...

După ce constată cu toții, că nu mai e nici o nădejde, celor mai despiriți vine cheful de glume:
- Dar pesmeți sunt, domnișoară?
- Nu-s.
- Dar pâine Graham?
- Nici.

- Dar franzele? - întrebă un umorist.

La întrebarea din urmă încep apoi să rădă toți sârmanii vânători de pâine din Budapesta. Franzele?... De ce n'a cerut mai bine cerceii cu piatră de safr din urechile domnișoarei. Îi putea cere ; cu doi creștari bucata...

Așa a fost ziua de 1 Martie în Budapesta. A fost o zi tristă, dar și o zi frumoasă. A fost o frumoasă liniște și abnegarea cu care copiii vitregi ai Capitalei au primit calamitatea de o zi. În primul rând însă a fost plină de învățături această zi.

Învățăturile, pe cari le putem trage din această zi memorabilă - ori mai vin altele după ea, ori nu, - sunt, că toată puterea și dezvoltarea noastră zidită pe baze omenești și toată cultura noastră e în mâinile lui Dumnezeu, care - dacă vrea - poate să ne facă nesigură chiar și bucățile de pâine aici, între aceste palate admirabile, între aceste sublime lucrări de artă și între populația această mândră de pe străzile luminate feeric cu electricitate....

E adânc și etern cuvântul rugăciunii întotdeauna la vreme și întotdeauna înfricoșătoare :

... Pâinea noastră cea de toate zilele dă ni-o nouă astăzi....

Războiul îl învață multe pe om. Mulți oameni se roagă azi pentru pâinea cea de toate zilele, acolo departe, în tranșee, și aici acasă, în Budapesta. Chiar și de aceia, cari nu s'au rugat nici odată în viața lor....

Pressa germană despre atitudinea Greciei. Comentând criza guvernului elen provocată de dimisiunea guvernului Venizelos, a cărui politică n-a fost aprobată de regele Constantin, ziarul „Lokalanzeiger“ scrie între altele:

Grecia a obținut în amândouă războaiele din Balcani un atât de mare spor de teritorii și astfel a luat asupra și rezolvirea atâtor probleme grele, încât nu se poate întrevedea, ce compensațiuni i-s'ar mai putea oferi de către aliați, pentru a o împinge fără vre-o necesitate într'un nou războiu. Afară de aceea se știe foarte bine în Grecia, că cel mai mic pas, ar atrage imediat în arenă pe Bulgaria și poate chiar pe România. La aceasta se adaugă impresiunea ultimului discurs al lui Sassoan în Dumă, în care se consideră câștigarea Constantinopolului și a

strămtorilor ca ținta cea mai importantă a Rusiei.

Dar recăștigarea vechiului Bizanț este și scopul și speranța tuturor aspirațiilor elene în Orient, care ar trebui înmormântate pentru totdeauna, în urma ocupării Constantinopolului de către Ruși. Este dar de crezut, că Grecia ar fi dispusă să se asocieze unei acțiuni, care are în vedere realizarea doritelor rusești și distrugerea fără speranță a aspirațiilor grecești? Cel puțin astfel ar trebui să vorbească în Grecia rațiunea clară și sănătoasă.

Este adevărat, că actualul războiu mondial nu e lipsit de exemple, în care popoare și guverne au lucrat în contra ori-cărei minți sănătoase, dar așa ceva nu i-se poate atribui d-lui Venizelos.

America pentru China. Din Petersburg se anunță : Ambasadorul Americii în Peking a declarat că America va apăra energic integritatea Chinei.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice :

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 8 Martie. -- Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

În luptele, cari sunt și acum în desfășurare, în Polonia rusească, am avut succese pe mai multe rânduri. L'am respins pe dușman din mai multe puncte de razim și linii de foc împinse prea înainte, cauzându-i mari pierderi. Asemenea succese au avut și eșirile trupelor noastre pe frontul din Galizia, unde - în regiunea Gorlicei - am spart prin unele părți liniile de foc dușmane și după o luptă sângeroasă am cucerit o localitate. Am făcut prizonieri mai mulți ofițeri și mai bine de 500 de soldați dușmani.

În Carpați se dau lupte îndârjite.

Pe teritoriul de lângă Lupkova au atacat eri după amiazi Rușii cu mari forțe. Dușmanul își împropăta mereu șirurile rărâte aruncând în luptă noi și noi forțe, își mână trupele înainte cu ori și ce mijloace și cu toate că au suferit pierderi grele au ajuns de trei ori cu ofensiva chiar până în apropierea pozițiilor noastre. Am respins însă tot de-atâtea ori asalturile rusești cauzând dușmanului pierderi nimeritoare. Înaintea pozițiilor noastre zac morșii cu sutele.

Pe un alt sector al frontului trupele noastre, după ce au respins eșirile trupelor rusești, au trecut pe neașteptate în ofensivă, au cuprins un deal bineînțeles și am făcut iarăș prizonieri 10 ofițeri și 700 de soldați dușmani. Deasemenea și pe o înălțime vecină am prins 1000 de Ruși.

În Galizia de sudost a dat fiasco simțitor un puternic detașament

de cavalerie dușmană, care înainta izolat în contra unei aripi de-a pozițiilor noastre.

General de divizie Hôfer, locuitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 8 Martie. Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul :

Pe câmpul de operații dela vest: Piloții dușmani au aruncat bombe asupra Ostandei, cari au omorât trei Belgieni. În Champagne luptele se desfășură mai departe. La Souain l'am respins pe dușman prin o luptă piept la piept, noaptea însă s'a început lupta din nou. Spre nordost dela Le Mesnil am zădărnicit după amiazi de deplin un atac dușman. Contra-atacul nostru de noaptea însă a avut succes. Am făcut prizonieri 140 de Francezi. La Bois de Petre, spre nordvest dela Pont à Mousson am respins contra-atacurile franceze.

În Vosgi spre vest dela Muenster și spre nord dela Sennheim luptele nu s'au sfârșit încă.

Pe câmpul de operații dela est: Spre sud dela Augustow am zădărnicit atacurile pe cari Rușii le-au îndreptat în contra noastră, cauzând dușmanului mari pierderi. La Lomza se desfășură luptele mai departe. Spre vest dela Prasnitz și spre est dela Plock, Rușii ne-au atacat de mai multeori dar fără succes. Trupele noastre au respins la Rawa două atacuri de noapte ale Rușilor.

Eșirile pe cari Rușii le-au îndreptat în contra noastră din regiunea localității Nowemjasto, au rămas fără succes. Aici am făcut prizonieri 1000 de Ruși.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol 8 Martie. Din marele cartier general german se comunică oficial cu data de azi:

Referitor la situația generală nu sunt de semnalat schimbări însemnate.

Eri după amiazi șase vase dușmane au bombardat bateriile noastre dela intrarea Dardanelelor. Tunurile noastre însă au răspuns cu succes.

8 Mart. Cartierul general otoman comunică oficial:

Se anunță, că vasele engleze „Majestic“ și „Inesistible“ s'au alăturat pe lângă flota dușmană, ca forțe întăritoare. Deoarece însă bateriile noastre au făcut ca să fie scos din luptă un panterat francez nimerindu-l, iar un vas englez l'a avariat, flota dușmană a încetat focul la trei ore și un sfert și s'a retras. Bateriile noastre peste tot n'au suferit pagube.

Chestia analfabeților.

Reflexii - Ni se scrie:

Cu mare bucurie am văzut chiar și dia numărul 37 al „Gazetei Transilvaniei“ dragostea ce-o arată onorabilul profesor universitar din Praga d-l Dr. I. Urban Iarnik față de soldații

noștri români, alături morboși, răniți în spitalele de acolo. Și anume cum dânsul, fiind singur acolo care știe limba română, cercetează pe acei soldați consolându-i, cum le scrie epistole la cei de acasă, cum învață pe cei analfabeți a citi și scrie și alte asemenea, pentru cari trebuie să-i fim și noi recunoscători, precum îi și suntem.

Ori cât de bune și de frumoase ar fi toate acestea, mie unuia mi se pare că ele au și o parte umbră pentru noi cărturarilor dela sate, căci o parte a publicului, și mai ales a publicului străin se va întreba: cum de nu i-am învățat noi preoții și învățătorii pe cei analfabeți a citi și a scrie, pentru ca să nu ajungă un străin din depărtare, a suplini acea scădere?

Pentru ca acea umbră să nu să întinză și asupra forurilor noastre bisericești și culturale, trebuie să observăm că acelea în repetite rânduri ne-au îndatorat și îndemnat la instruirea analfabeților în citire și scriere, punându-ne în vedere chiar și o remunerare modestă a muncii noastre.

Deși unii și alții dintre noi - durere - am, întrelăsat a ne face întru toate acea datorie, sper că pe viitor ne va îndemna la aceasta chiar și exemplul d-lui Dr. I. Urban Iarnik, căci dacă a putut întreba d-l Iarnik pe soldații noștri că doresc a învăța carte și dacă dânsul i a și învățat a citi și scrie, atunci cu atât mai mult trebuie s'o facem aceasta noi, preoții și învățătorii poporului.

Războiu, vitejie, învingere și pace.

(Din „Comoara de citate“ adunate de I. Dariu.)

Urmere.

Faptele mari și strălucitoare, cari orbesc vederea, se reprezintă de bărbăți de stat ca efecte ale unor planuri mari, pe când ele de obicei sunt numai efecte ale defectelor și pasiunilor. Așa fu războiul dintre August și Antoniu, care după ambițiune era să-i facă domni ai lumii, pe când în realitate era poate numai efectul geloziei.

La Rochefoucauld, Maxime și reflecțiuni

Iertarea dușmanului e cea mai mare răsunare.

O maximă veche.

Oamenii, cari iubesc patria, nu iubesc moneda.

În toată lumea nu se poate găsi un om să cumpere o țară, dar se găsească, cari s'o vândă.

Din aporourile lui Cilibi Moisi.

Vânarea după glorie, teama de rușine, stăruința după roluri înalte, pretenziuni la o viață mai plăcută și mai tîgnită, desmîrdări, deprețuirea altora: toate acestea sunt adeseori izvorul aceluia eroism, care între oameni poartă un nume așa de mare.

La Rochefoucauld, Maxime și reflecțiuni.

Deși oamenii se măgulesc cu faptele lor mari, ele adeseori nu sunt rezultatele unui plan măreț, ci rezultatele întâmplării.

La Rochefoucauld, Maxime și reflecțiuni.

În războaiele dintre oameni, zeii se amestecă în mod decisiv, de-aici nizu-

ința părților beligerante de-ale câștiga favoarea prin jertfe. Se înțelege că zeii iau întotdeauna partea celor învingători.

Dr. Valer Moldovan, Cugetări d. Craiova, în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 233 din 1914.

Poate fi învins comandantul unei oștiri mari; dar hotărârea fermă a unuia singur nu o poți clătina așa ușor.

Câte odată și celor învinși le veni iarăș mânia și curagiul.

(Et aliquando etiam victis ira virtusque. Tacitus, Agricola, 37.)

Învingerea vine din cer.

Gloria (învingerea sau laurii) lui Miltiades nu mă lasă a mă odihni.

În războaiele civile totdeauna sunt în drept celei înving, iar cei învinși sunt totdeauna trădători.

Basilus în Colderon, Viața un vis 8, 2.

Vulturii, porniți la ceruri, pân' la ramuri nu ajung.

Dar un vânt de biruință se pornește îndelung.

Și lovește rânduri, rânduri, în frunzișul sunător.

Strigăte de Allah! Allah! se aud pe sus prin nor...

M. Eminescu, Satira III.

Frica de războiu este decorul păcii.

(Terror belli, decus pacis.)

Inscripțiune pe bastoanul de mareșal francez.

Aici noi v'aducem și războiu și pace.

Acum voi alegeți, care vă mai place! (Hic vobis bellum et pacem portamus; utrum placet, sumite!)

Cuvintele lui Quintus Fabius, ca sol al Romei, către Cartagini, înainte de izbucnirea războiului al II. punic.

La T. Liviu XXI, 18, 13.

Cine e atât de nepriceput să alege războiul în loc de pace? În pace sunt tații îngropați de copiii lor, în războiu însă copiii de părinții lor.

Oraseus la Herodot L 87.

Nici o mântuire nu e în războiu; Pacea mult dorită toți o cerem noi.

(Nulla salus bello; pacem te poscimus omnes!)

Vergil, Aeneis XI, 362.

A avea războiul și pacea în cutele togei sale.

După Liviu XXI, 18, 13.

În pace ca și în războiu unirea are învingerea pe partea sa.

Rollenhagen. (Va urma.)

Pentru sârmanul Ioan Uliciu.

După încheierea colectei pentru sârmanul nostru Ioan Uliciu am mai primit următoarele contribuții:

Transport din n-ruI trecut 1164 c. 30 f.

Dr. Victor Colceriu medic erarial montan în Rodna veche 10 »

La oiață 1174 c. 30 f.

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

În urma apelului nostru din numărul trecut al ziarului am mai primit următoarele contribuții marinoase:

Transport din n-ruI trecut 519 c. 30 f.

D-na Emilia Farkas din Tâmbala (com. Sătmăr) . . . 4 »

D-na Irina Herczegh din Tâmbala (com. Sătmăr) . . . 6 » 50 f.

D-l Dr. Lucian Borgia avocat, Sibiu 10 »

D-șoara Eleonora Borgia, Sibiu 4 »

Societatea bis. lit. „Alexi Sincal“ a clericilor români din Gherla din tris'ul prilej al morții profesorului și conducătorului ei f. Dr. Vasile Moldovan ca răscumpărare a cununei peritoare 20 »

D-l Dr. Victor Colceriu, medic erarial montan în Rodna veche 10 »

D-l Ieronim Dănilă v. protopop în Cătana 5 »

D-l Iuliu Popu, preot, Sântioana 4 »

La oiață 582 c. 80 f.

ritorul respectiv nu are preț, fiindcă a ajuns la cunoștința poporului împrejurarea, că în cazul unei invazii rusești teritoriul acesta nu poate fi apărat militărește.

Lacurile mazărice se află dela trei-unghiul numit în direcția sudică. Cu privire la acest teritor de zece ani stau față 'n față două păreri diametral opuse. Una reprezentată prin generalul Hindenburg, care se resumează în cuvintele: »Rușii trebuiesc aruncați în lacuri«. Cealaltă părere nu admitea nici să se apropie acțiunea militară de lacuri. Hindenburg a rămas cu părerea sa în minoritate și a trebuit să suferă atacuri amare. El însă nu s'a lăsat în sfârșit contrarii i-au dat bună pace să vorbească, numindu-l bătrân încăpăținat, care ține cu tărie la marea greșală a vieții sale.

Pe când Hindenburg era comandant de corp în provincie, chestia lacurilor mazărice a ajuns pe tapet și în parlament. Se tracta despre aceia: că un teritor așa însemnat nu poate să fie lăsat neproductiv, lacurile trebuiesc scurse și transformate în teren cultivabil.

Bătrânul general nu avea acum liniște. Voiau să se atingă de lacurile lui, pre cari el le cunoștea așa de bine. Cu asta una nu se putea împăca. Își la geamantanul plin cu planuri, mape și desemnuri și pleacă la Berlin. Aici a umbiat așa zicând din casă o casă. Prin redacțiunile folior și-a desfășurat desemnurile, chartele sale și a protestat agitat. A mers la deputați, la șefi de partide, la membrii comisiunilor pe tot locul ducând cu sine mapele sale dând deslușiri și întrepunându-se cu toată convingerea sa ca lacurile să rămână intacte. Și dacă a văzut că toate acestea nu sunt deajuns, a mers până la împăratul și nu l-a slăbit cu explicațiile sale, până ce acesta nu i-a promis, deși cu neîncredere în planurile generalului, că lacurile vor fi lăstate în pace. Atunci numai s'a întors fericit acasă. Lacurile sale erau mântuite.

În tot anul Hindenburg era delegat la manevrele cari se făceau în regiunea acestor lacuri. Ca ori unde la manevre așa și aici o parte din armată purta la chipul o bandă albă, cealaltă parte una roșie. Cei roși erau Rușii.

Albil îl comanda Hindenburg și erau nemții, cari trebuiau să apere Prusia ostică. Când soldații la deprinderile ce premergeau manevrelor auziau că vor trebui să lupte contra lui Hindenburg, în tot anul să auzia repându-se răfrenul ce devenise proverbial: azi mergem la scâldat. El știau dinainte că totul e zădărnice, ori vin dela stânga, ori dela dreapta, ori atacă din front, ori dela spate, ori sunt ei mai numeroși, ori mai puțin. rezultatul e tot același, că Hindenburg îi aruncă în lacuri. Și aceasta să întâmpla în fiecare an.

Bătrânul general își desfășura planul cu cea mai mare energie și la finea manevrelor armata roșă totdeauna era în apă până în grumazi. Ofițerii mergeau la manevrele lui Hindenburg reguțat în uniforme impermeabile.

La urmă Hindenburg a trecut la pensune.

Ce-a urmat e intradevăr duios. Bătrânul general petrecea totdeauna vara la lacurile mazărice. Ocupățiunea lui era, că din Königsberg imprumuta

un tun și-l ducea la lacuri. De dimineață până sara lăsa să poarte tunul dela un lac la celălalt. El măsură cât de tare să afundă roțile lui în tînă, calcula câți cai trebuiesc ca să-l poarte din un loc în altul, și cari sunt locurile unde nici 20 de cai nu pot trage tunul. Își făcea apoi notițe; calcula, desemna. El știa precis locurile, cari puteau fi umblate de artilerie și în cari inimicul va rămânea înfapt. Toamna preda tunul cu mulțămită și mergea acasă.

Ce-a făcut el la începutul războiului ne e cunoscut. Chemat la armată din retragerea sa Hindenburg să ad. pe teritor francez când veni știrea că Rușii înaintează în direcția lacurilor. Împăratul îi dete poruncă să meargă și să arate acum ce poate face. Sosit în Prusia ostică s-a dat jos la cartierul său și a pregătit Rușilor de-sastrul cunoscut.

Omicron.

ȘTIRI.

— 21 Februarie v. 1915.

Bunul nostru prieten, dl prof. Dr. Iban Iarlık ne scrie următoarele:

Prea stimată redacțiune! Simt mustare de cuget, fiindcă n'am mulțumit pentru toate ce ați binevoit să faceți pentru mine: întâi tipărirea notiței despre »Convorbirile cu răniții«, apoi articolul »Ai parte, ai carte«, numerele Gazetei de anul nou și la urmă și scrisoarea mea adresată P. S. Sale Episcopului Hosszu din Gherla.

Astăzi vin cu o cerere. Aseară viziând pe soldatul Luca și pe tovarășul lui Balota cel cu »Saltirea bogată« îl aud pe cel dintâi rugându-mi-se să-l procur numărul în care este vorba de scrisul lui, că ar vrea să-l trimeată preotului care-l fusese stăpân. Apoi să spun drept și mie-mi vine cam peste picior să nu pot să-i dăruiesc băiatului meu din Brîn un exemplar, și apoi mai știți ce se poate întâmpla? Destul că m-aș ruga frumos să binevoiți a-mi trimite din aceste două numere câte 5 exemplare ca să am și eu vre-o 3 pentru aducere aminte și pentru cazuri neprevăzute.

Alături am avut noroc de-am găsit într'un suburbii al orașului, destul de depărtat, doi Români din cari unul fusese operat tocmai în »acestea zi și era fericit c'a putut să dea de știre familiei întocmai ca și ceilalți care tot a nimerit-o mai bine având de tovarăș pe un ungur, pe care-l cunoștea chiar de mai înainte și care știe bineșor și românește.

Complimente: Iarlık.
De sine înțeles că am satisfăcut imediat cererea neprețuitului nostru prieten din Praga, a căru scriori ne produc întotdeauna cea mai mare plăcere și mângâiere sufletească.

Un atentat contra profesorului Ghiță Popp. Din București ni se comunică că alături seara doi indivizi mascați au pătruns în locuința din strada Armenească a dlui prof. Ghiță Popp, fost profesor al liceului nostru din Brașov, rănind grav cu două gloanțe de revolver pe dl prof. Popp iar mai ușor pe soția sa. După atentat indivizii necunoscuți au dispărut. Fecialii alarmați de pusecături au alergat la fața locului și au încuștințat. În același timp și poliția, care anchetează, crede că la mijloc ar fi un act de răsunare. Dl profesor Ghiță Popp, a cărui rani sunt grave, a fost transportat în spital.

După o știre mai nouă profesorul Gh. Popp a încetat din viață.

Distingeții militari. Crucea de argint pentru merite pe banda medaliei de vitejie s'a conferit sergentului Ilie Dumă dela ambulanta brigăzii 16, caporalului Spiridon Cucuric și soldatului Paul Roman dela spitalul de câmp 4/7.

Medalia de vitejie cl. I. pentru vitejie s'a conferit sergentului Gheorghe Adam din reg. 66, sergentului major Vincențiu Șindelar și sergentului Petru Deac dela reg. 15 de husari.

Locșitorul căpitanului poliției. Ni se comunică, că primarul orașului Brașov, în înțelesul statutului de organizare, a încredințat cu substituirea căpitanului poliției pe simpaticul vicecăpitan dl Fritz Albrich.

Taxe pentru viza pașapoartelor. Dela consulatul român din Budapesta ni se comunică următoarele:

Cu începere dela 20 Februarie v. (6 Martie n.) a. c. Consulatele române percep taxa de 5 Lei pentru viza fiecărui pasport austriac și ungăr, aceasta pe baza reciprocității, dat fiind că și Consulatele austro-ungare percep aceeași taxă pentru viza pașapoartelor române.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor prietenilor, pretinilor și cunoscuților, că preaiubita lor soție, mamă, soră și cumnată etc. Maria Lazar Todoran n. Dancian învățătoareasă, prima membră fondatoare a »Reun. fem.« din loc, după un morb greu și îndelungat, împărțită fiind cu ss. sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Marți în 2 Martie n. 1915, la 3 ore d. a. în anul 32 al vieții și 15 al fericitei sale căsătorii. Osămintele scumpului decedat s'a vor așeza spre vecinică odihnă Joi în 4 Martie 1915, la 1 oră d. a. în cimitirul de lângă s. blserică. Dormi în pace suflet blând!

Căpâna-inf. la 3 Martie 1915. Demetru L. Todoran inv. ca soț. Paulina, Aurel, Septimiu, Emil, Dafina Demetru, ca fl. Lucreția m. Victor Negru, sergent, Faustina m. Vis. Frății inv. ca surori și cumnați.

Plecarea refugiaților din Bucovina. În urma unei telegrame sosite dela

contele Meran la adresa prefectului Mikeș, refugiații bucovineni din Brașov, cari dispun de mijloace de trai, se pot întoarce în Bucovina. În urma acestei telegrame o parte din refugiații bucovineni au și plecat eri și alaltaeri spre Bucovina.

Soldații noștri în Przemysl. Am anunțat la timpul său, că în urma dispozițiilor luate de ministrul de războiu, scrisorile soldaților noștri din Przemysl, fiind acest oraș înconjurat de dușman, se expediază cu ajutorul unor baloane de care sunt fixate pachetele de scrisori. Baloanele de poștă, coborându-se la pământ în diferite părți ale țării, se ordonă, ca cei cari găsesc astfel de baloane, să predea pachetele de scrisori autorității celei mai apropiate. În schimb cei ce găsesc un astfel de balon cu scrisori primește o remunerație de 10 cor.

Daruri pentru reunirea regnicolară de ajutoare a orbilor în favorul soldaților orbiți pe câmpul de luptă se primesc la cassieria orașului Brașov.

O convorbire cu generalisimul francez Joffre. În ziarul »La Dépêche« un prieten din copilărie al generalului Joffre publică următoarea parte dintr'o convorbire pe care a avut-o nu de mult cu generalisimul armatei franceze:

Il întrebai dacă era adevărat, cum se crede în genere de public și chiar de către o parte dintre combatanți, că noi (Francezii) am fost respinși din Belgia de mase zdrobitoare. Gen. Joffre este unul dintre acei oameni cari n'au mințit poate nici odată în viața lor.

»Nimic nu-i adevărat, cu deșăvârșire nimic, înăi răspunde generalul Joffre. Armata noastră era în număr suficient. Bătălia dela Charleroi ar fi trebuit s'o câștigăm. S'o câștigăm nu odată, dar de zece ori! Am pierdut-o, însă, din cauza greșelilor noastre, prin greșelile comandamentului. Cu mult înainte de izbucnirea războiului m'am putut convinge că o mare parte dintre generalii noștri erau obosiți. Unii dintre ei mi s'au părut prea nepotrivii cu rolul și mai prejos de funcțiunea lor. Alții îmi inspirau nelcredere, iar alții și îngrijorare. Manifestasem chiar intenția să reînțaresc comandamentul nostru superior. Războiul a venit prea curând.

»Apoi câte unul în care aveam deplină încredere n'a corespuns speranțelor mele. Și aceasta pentru că omul de război se pune în evidență la război mai mult decât în studii. Răspunderile războiului sunt de așa natură că ele pot paraliza în oameni cele mai prețioase însușiri. Ceeace s'a întâmplat câte unuia dintre conducătorii mei.

»Constatănd stăbălcini a trebuit să remediez repede. Unii dintre acești generali erau cei mai buni colegi ai mei. Dar dacă îmi iubesc mult prietenii, iubesc și mai mult Franța.

»Le-am luat, deci, comanda. Le-am luat-o, cum s'ar putea face și față de mine, dacă la rândul meu n'aș putea îndeplini sarcina.

»Desigur nu ca pedeapsă, ci numai în vederea binei general. Am făcut-o cu moartea'n suflet... Iar după ce am rămas singur, am plâns...

Complot anarhist la New-York. »Daily Telegraph« primește din New-York știrea că s'a descoperit un complot anarhist care avea intenția să asasineze pe bogății Rockefeller, Carnegie, Vanderbilt prin mijlocul unor bombe ce urmau să explodeze în catedrala St. Patrice. S'au făcut numeroase arestări.

Bibliografie.

— Au apărut »Patimile și moartea Domnului nostru Isus Hristos«, după relațiunea celor patru evangeliști de Sfântul Alfonso de Liguori, trad. de Ioan Belu stud. în sf. teologie. Prețul unui exemplar 50 fileri. Se află de vânzare la Institutul de arte grafice Anca din Gherla precum și în toate librăriile românești din Ardeal.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp
Redactor responsabil: Ioan Lacea

Se află de vânzare

o mie de chile de BRANZĂ--NOUĂ.

Doritorii se pot adresa la Nic. Marica

Brașov, ulița de Laturi, numărul 41.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN A R A D.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA” prin aceasta se invită, conform §-ului 17 din statute la

a XXVII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Arad, la 14 Martie st. n. 1915 la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arhiducelui Iosif Nr. 2).

OBIECTE:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-ului 22 din statute, sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 4 Martie 1915.

Direcțiunea Institutului.

Bilanț la 31 Decembrie 1914.

ACTIVA		PASIVA
Cassa în număr	271324.99	Capital societar: 12500 acții à 200 Cor.
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ungară.	80765.70	2500000.—
Capitale elocare la alte bănci	351971.22	Fond general de rezervă
Cassa de păstrare postală reg. ungară	12901.22	1000000.—
Cambii	18478014.52	Fond special de rezervă
Imprumuturi ipotecare.	2537290.—	906831.24
Imprumuturi în Cont-curent cu acop. ipot. și de efecte și pe oblig. Imp. destat cu 6% 1914	2930062.45	Fond de penziuni
Avansuri pe efecte	88669.—	284197.96
Efecte proprii:		2191029.20
400.000.— Cor. nom. Oblig. com. »Pesti Hazai Első Takptár Egyes.« cu 4% à 70	280000.—	Depuneri spre fructificare
100.000.— Cor. nom. Scrișuri funciare Egeșult Budapești Föv. Takptár 1/2% à 80	80000.—	14000593.55
100.000.— Cor. nom. Oblig. Imprumut de stat cu 6% din 1914 à 96.	96000.—	Lezozite de cassă
24.500.— Cor. nom. Oblig. Hazai Bank Budapesta cu 4 1/2% à 80	19600.—	26946.34
50.000.— Cor. nom. Seris. fonc. Magyar Agrár és Járadekbank cu 4 1/2% à 80.	40000.—	Cambii reescontate
50.000.— Cor. nom. Rentă căi ferate, Magyar Agrár és Járadekbanu cu 4% à 70	35000.—	6514743.08
25.000.— Cor. nom. Seris. fonc. Magyar Általános Takarékpénztár cu 4% à 70	17500.—	Contribuție la depuneri
20 acții Banca Austro-Ungară à Cor. 1600.—	32000.—	36476.50
60 acții »Hungaria« aradi pamutárúgyár à Cor. 400.—	24000.—	Dividendă neridicată
Acții dela diverse bănci, întreprinderi comere. și industriale	196350.—	6912.—
Realități proprii:		Creditori
Casa institutului din Arad, calea Arhiducelui Iosif Nr. 1	220000.—	28621.—
Casa institutului din Arad, calea Arhiducelui Iosif Nr. 2	130000.—	Creditori pe oblig. impr.
Casa filialei din Chișineu	50000.—	de stat cu 6%, din 1914
Casa filialei din Borșineu	60000.—	590073.50
Casa filialei din Șiria	14000.—	618694.50
Alte realități de vânzare	98630.24	241950.16
Mobilier.	27300.74	Venit transpus din anul trecut
Amortizare	7300.74	22271.15
Interese tranzitoare restante	30285.59	Profit curat
	26519664.93	360048.45
		382319.60
		26519664.93

Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1914

DEBIT		CREDIT
Interese pentru depuneri spre fructif.	728460.18	Venit transpus din anul trecut
Interese de reescont	377897.24	22271.15
Spese:		Interese:
Salare	84435.09	dela cambii
Bani de cvartir	24235.02	1351696.58
Impri. diverse plăți și spese de birou	61678.62	„ imprumuturi ipot.
Porto postal	8583.93	215683.29
Chirie	7600.—	„ impr. în cont-curent
Marce de prezență	3600.—	118289.86
Contribuție	84990.70	„ avansuri de efecte
Dare după interese de depuneri 10%	72846.01	6392.97
Amortizare din mobilier.	7300.74	„ capitale elocate la alte bănci
Venit transpus din anul trecut	22271.15	24398.72
Profit curat	360048.45	„ efecte proprii
	1843947.13	37580.53
		1754041.95
		Chirii și alte arânzi
		25456.98
		Provizii și alte venit
		42177.95
		1843947.13

Arad, la 31 Decembrie 1914.

Sava Raicu m. p. director-eseutiv.

Ilie Papp m. p. contabil.

DIRECȚIUNEA:

Mihai Veliciu m. p. preș. Dr. Nicolae Cioclan m. p. Aventie Secula m. p. Roman R. Ciorogariu m. p. vice-preș. Dr. Aurel Demian m. p. Petru Truția m. p. Traian Vățianu m. p. Dr. Ștefan C. Pop m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Dr. Sever Ispravnic m. p. președinte.

Dr. Cornel Ardelean m. p.

Dr. George Vessa m. p.

Procopiu Givulescu m. p.

Dr. Ioan Némét m. p.

„BIHOREANA“

INSTITUT DE CREDIT SI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORADEA-MARE

C O N V O C A R E .

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA“ societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită

a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare la 25 Martie 1915 la orele 10 înainte de amiazi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membrii pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere. 2. Raportul anual al direcțiunii. 3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului. 4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.	5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1915. 6. Determinarea scopului spre care, este de a se întrebuița suma destinată pentru scopuri de binefacere. 7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune. 8. Alegerea alor 5 membrii în comitetul de reviziune pe un period de 3 ani.

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se cere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă reversa la direcțiunea institutului, respective a locurile designate de direcțiune, acțiile sale eventual și dovezile de plenipotențierale s'a deșus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 27 Februarie 1915 pentru depunerea, respect primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutetele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Oradea“, „Fatria“, „Timișiana“, „Drăganul“ și Capitlul gr.-cat. român din Oradea-mare.

Oradea-mare, 27 Februarie 1915.

Direcțiunea Institutului.

DEBIT.	Contul Bilanț.		CREDIT.
	Cor. fl.		Cor.
219 Casa în numărare	42020.54	217 Capital social	1200000.—
284 Giro Co., la Banca austro-ungară	34700.48	Din emisiunea III-a a incurs	528218.10
205 Casa de păstrare postală	293.41	228 Fondul de rezervă	354000.—
209, 225 Cambii de bancă	4971528.18	59 Fond special de rezervă	40000.—
210 Credite ipotecare	545881.—	197 Fondul de penziuni	106000.—
195 Imprumuturi ipotecare pe amortizare	132456.06	242 Depuneri spre fructificare	2160250.—
236, 244 Credite de cont curent	176292.65	224 Cambii reescomptate	2198887.—
178 Credite pe efecte	14523.—	141 Lombard	91750.—
231 Credite pe obligațiuni cu cavenți	11144.50	102 Imprumuturi ipotecare cedate	102505.—
227 Efectele proprii	642734.10	211 Depozite de casă	41825.—
183 Imobile	325022.23	130, 173, 183, 199, 216, 229, 230 Dividende neridicte	3104.—
154 Mobilare și recvizite	7108.58	170 Interese tranzitoare anticipate	51690.—
^{140, 192, 232, 233, 235} Diverse conturi debitoare	26359.—	Profit transpus din 1913	3962.63
179 Interese plătite înainte	1472.90	Profit net	96166.79
179 Interese restante	41820.28		100129.—
	6973356.86		6973356.—

Oradea mare, 31 Decembre 1914.

Dr. Coriolan Pap m. p. director executiv.

Iosif Diamandi m. p. prim contabil.

Direcțiunea:

Samuil Ciceronescu m. p. președinte.	Dr. Nicolau Popovici m. p. vice președinte.	Vasile Cartiș m. p.	Andrei Horváth m. p.
Romul Marchiș m. p.	Iosif Moldovan m. p.	Petru Pântya m. p.	Nicolau Zigre m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea mare, 26 Februarie 1915.

Comitetul de reviziune:

Petru Popescu m. p. vice-președinte.	Sava Raicu m. p.	Dr. Valeriu Hețco m. p.
--------------------------------------	------------------	-------------------------

DEBIT.	Contul profitului și al perderilor.		CREDIT.
	Cor. fl.		Cor.
54 4% interese la fondul de rezervă	13734.—	208 Profit transpus din 1913	3962.63
239 Interese de reescompt	124417.85	Interese:	
145 " de lombard	4978.06	220, 226 dela cambii de bancă	450781.68
237 " după credite cedate	5220.36	222 " credite ipotecare	56312.28
213 " după depuneri	102897.74	178 " " pe efecte	1764.20
151 10% dare după interese de depuneri	10289.80	221 " " personale	813.57
241 Salare (funcționari, membrii în direcțiune, comitetul de reviziune)	73470.77	240 " " de cont curent	18676.72
218 Spese curinte (tipărituri, porto, luminat, încălzit, telefon etc.)	19548.29	196 " " pe amortizare	10587.19
148 Chirie	5725.84	181 Venitul imobilelor (darea plătită)	15843.—
152 Contribuție	42413.99	174 Interese după efecte proprii (scutit de dare)	20890.—
193 Marce de prezență	2908.—	73 Interese de întârziere ale acționarilor	7357.—
145 Descrieri	71419.35	201 Provițiune	1789.—
Profit transpus din 1913	3962.63		
Profit net	96166.79		577152.97
	577152.97		577152.—

Oradea mare, 31 Decembre 1914.

Dr. Coriolan Pap m. p. director executiv.

Iosif Diamandi m. p. prim contabil.

Direcțiunea:

Samuil Ciceronescu m. p. președinte.	Dr. Nicolau Popovici m. p. vice-președinte.	Vasile Cartiș m. p.	Andrei Horváth m. p.
Romul Marchiș m. p.	Iosif Moldovan m. p.	Petru Pântya m. p.	Nicolau Zigre m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea mare, 26 Februarie 1915.

Comitetul de reviziune:

Petru Popescu m. p. vice-președinte.	Sava Raicu m. p.	Dr. Valeriu Hețco m. p.
--------------------------------------	------------------	-------------------------